

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000
ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

จากหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับประจำวันที 24-27 เดือนมีนาคม พ.ศ.2559 หน้า 10 มูลค่าข่าว 258,512.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

Meritocracy กับการศึกษาสิงคโปร์ : มูลค่าของความสามารถ

นันทบุษ อุดมละมุล
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุดกของการพัฒนาระบบการศึกษาของสิงคโปร์ จากช่วงยุค 60 ถึงต้นยุค 70 ที่เน้นอาชีพศึกษาและการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาประเทศในช่วงที่ต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มาเป็นการพัฒนาทรัพยากรที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เกิดขึ้นเมื่อนายกรัฐมนตรี โท๊ะ จิต ดง ริเริ่มนโยบาย "Thinking Schools, Learning Nation" ในปี 1977 และมีการจัดแบ่งหลักสูตรและระบบการศึกษา โดยแยกตามระดับความสามารถของผู้เรียนหรือ streaming ในช่วงปี 1979-1980 ความเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายทางการศึกษานี้ ทำให้แนวคิดเรื่อง meritocracy หรือ ระบบการพัฒนาคนตามความสามารถและความเหมาะสม เข้ามามีบทบาทกับการจัดการการศึกษาของสิงคโปร์มากขึ้น

"Meritocracy" คือระบบในการคัดสรรคัดกรองบุคคลตามความสามารถและความเหมาะสม โดยมีแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานะทางสังคม โอกาสทางการงาน รายได้ที่สูงขึ้น รวมไปถึงชื่อเสียงและการได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป แนวคิดเรื่อง meritocracy มีบทบาทอย่างมากในการบริหารประเทศสิงคโปร์ โดยบางครั้งถูกเรียกว่าเป็น "Singaporean Dream" โดยอิงกับแนวคิด American

Dream ที่เชื่อในการเติบโตและเจริญก้าวหน้าของบุคคล โดยไม่คำนึงว่ามีพื้นเพมาจากพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคมแบบใด สำหรับสิงคโปร์ meritocracy เป็นระบบที่ทำให้รัฐบาลประสบความสำเร็จในการสร้างแรงจูงใจแก่ประชากร ทำให้เกิดความอยากพัฒนาตนเองให้มี "ความสามารถ" ที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้น

ในทางการศึกษา แนวคิดนี้นำไปสู่พื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนจะได้รับโอกาสทางการศึกษาโดยทั่วถึง "อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม" เนื่องจากเป็นระบบคัดสรรตามความรู้และความสามารถที่แท้จริง โดยปราศจากอคติและยังสอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลในการจัดการการศึกษา โดยแบ่งแยกหลักสูตรตามความสามารถของผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของประชากรอย่างเต็มความสามารถ

แม้ meritocracy จะเป็นแนวคิดที่ก้าวร่นระบบการเมืองการปกครองและการบริหารประเทศสิงคโปร์ และทำให้ประเทศพัฒนาอย่างก้าวหน้า แต่ระบบนี้ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเด็น ประเด็นหนึ่งคือระบบ meritocracy เป็นมากกว่าแค่การคัดสรรความสามารถ แต่เนื่องจากระบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้รางวัลและแรงจูงใจแก่ผู้มีความสามารถ นั้นจึงเป็นเหตุผลให้ระบบนี้กลายเป็น การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันและการมุ่งแข่งขันอย่างเอาเป็นเอาตาย เพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้สามารถสอบผ่านการคัดเลือกเป็นหนึ่งในบุคคลที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสอบเพื่อเข้าสู่แผนการเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือการสอบชิงทุนการศึกษาของรัฐ

นอกจากนี้ในอีกประเด็นหนึ่ง แนวคิด

meritocracy นั้น ไม่ได้สร้างความเท่าเทียมที่แท้จริง และเป็นเพียงการสร้าง "กลุ่มชนชั้นนำทางปัญญา" การคัดเลือกคนเพื่อเข้ารับการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถนั้น กลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่เข้ามามีบทบาทหลักในการปกครองและบริหารประเทศ เนื่องจากหลักเกณฑ์ "ความดีความชอบ" ของบุคคลที่สมควรได้รับรางวัลและแรงจูงใจตอบแทนนั้น ไม่ใช่หลักเกณฑ์ที่บริสุทธิ์ยุติธรรมเสมอไป เนื่องจากถูกกำหนดโดยชนชั้นนำที่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าใคร "สมควร" จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาเป็นพิเศษ

ประเด็นนี้จะท้อมให้ไปถึงสิ่งที่ เดเนเทพล ดัน นักวิชาการด้านนโยบายรัฐชาวสิงคโปร์ ชี้ว่าแนวคิด meritocracy ถือเป็นอุดมการณ์แห่งความไม่เท่าเทียม และเป็นความเชื่อใน "คุณค่า" ของความไม่เท่าเทียม แม้จะตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่กลับเอื้อผลประโยชน์ให้เฉพาะคนบางกลุ่มในสังคมเท่านั้น

บทความที่ผ่านมา ผู้เขียนได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่อง การผลิตกับการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเน้นการพัฒนาประชากรในประเทศในฐานะ "ทุนมนุษย์" เนื่องจากสิงคโปร์มีความเป็น developmental state หรือรัฐที่ใช้การพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นแกนในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านต่าง ๆ ทำให้เราอาจมองได้ว่าแนวคิดเรื่อง merit และ meritocracy นั้น ก็เป็นระบบที่มีนัยทางเศรษฐศาสตร์และเน้นตอบสนองการพัฒนาประเทศในเชิงเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

กล่าวคือ เนื่องจากการจัดการศึกษานั้นคือการลงทุนของรัฐในรูปแบบหนึ่ง ในการสร้าง "ทุนมนุษย์" สำหรับการพัฒนา

เศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น กระบวนการ
คัดสรรบุคคลที่มีความ “เหมาะสมและ
คู่ควร” ที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้
ความสามารถ จึงเป็นสิ่งที่รัฐต้องพิจารณา
เรื่องความคุ้มค่าในการลงทุน โดยพิจารณา
จากผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนกับ
บุคคลที่ “คู่ควร” และความสามารถของ
ประชากรเป็นสิ่งที่มิ “มูลค่า” ต่อดรัฐ ซึ่ง
จะทำให้บุคคลนั้น “คู่ควร” ที่จะได้รับการ
ส่งเสริมต่อไปยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการ
พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แต่ยังมีอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญ ที่รัฐยัง
มองข้าม นั่นคือเรื่องความเท่าเทียมทาง
ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่ง
ทำให้ประชากรทุกคนไม่ได้มีโอกาสพัฒนา
ความรู้ความสามารถพื้นฐานได้อย่างเท่า
เทียมกัน ทำให้สุดท้าย “คุณค่าของความ
คู่ควร” นั้น จึงกลายเป็นสิทธิพิเศษของ
คนเพียงบางกลุ่มในสังคมอย่างเลี่ยงไม่ได้

ประเด็นนี้ยังต้องได้รับการจับตามอง
ต่อไปว่าจะส่งผลกระทบต่อข้อกำหนด
นโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะด้านการศึกษา
ของสิงคโปร์ในอนาคตอย่างไร ?